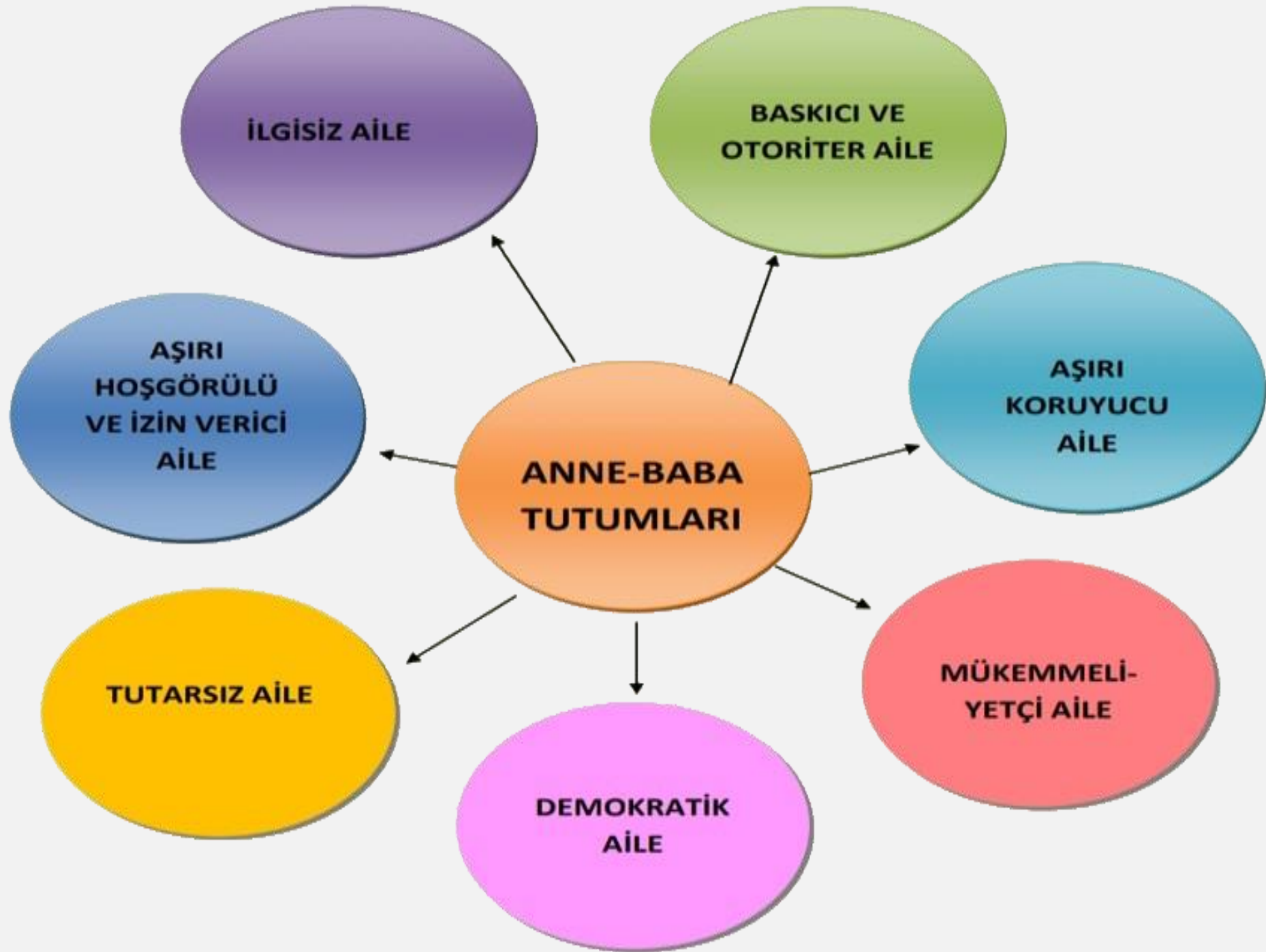

ANNE-BABA TUTUMLARI

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ VE İZİN VERİCİ ANNE BABA TUTUMU

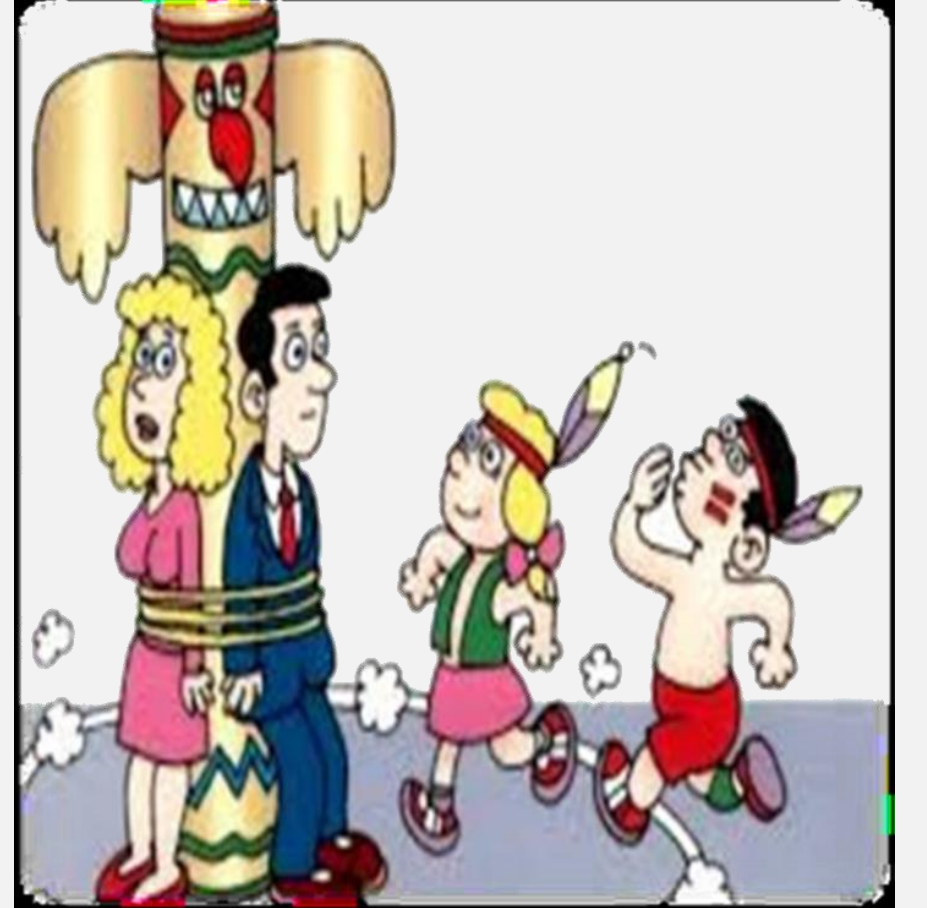
AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ VE İZİN VERİCİ ANNE BABA TUTUMU

- Aşırı hoşgörülü anne babalar, çocuğun hiçbir davranışına sınırlama getirmeyen, hatalı davranışlarını bile büyük bir hoşgörü ile karşılayan, çocuğa sınırsız hak ve özgürlükler tanıyan anne babalardır.
- Bu anne baba tutumunda; Çocuğa neyi yapıp neyi yapmaması gerektiği anlatılmaz. Hiçbir zaman kesin kurallar belirtilmez. Çocuğun her istediğini yerine getirmek için büyük çaba harcanır.

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ VE İZİN VERİCİ ANNE BABA TUTUMU

- Aile çocuk merkezlidir. Çocuk anne babayı yönetir.
- Anne babalar sadece çok büyük bir problem olduğunda sert çıkışlarda bulunur, gözdağı verir. Olumsuz durumlarda bazen yaptırım uygularlar, ama çocuğa nedenini açıklamazlar.
-
- Bu tutum orta yaşın üstünde çocuk sahibi olmuş anne babalarda daha çok görülür.

BU ANNE BABA TUTUMU İLE YETİŞEN ÇOCUK;

- Kuralsızlığa alışır, kuralları olan ortamlara uyum sağlamakta zorlanır.
- Bencil, sorumsuz, kırılğan, her dediğinin anında olmasını isteyen, sabırsız, şımarık, anti sosyal, kurallara uymayan bir kişilik geliştirebilirler.
- Sosyal ortama girdiklerinde ve her dediklerinin olmadığını gördüklerinde hayal kırıklığına uğrar, kendi kabuklarına çekilebilir ya da agresif olabilirler.

BU ANNE BABA TUTUMU İLE YETİŞEN ÇOCUK;

- Her istediğinin, istediği an, başkası tarafından yapılmasına alışır; kural ve sınır tanımaz.
- Her istediği hemen yapıldığından, duygu / istek ve dürtülerini denetlemeyi, sabır göstermeyi öğrenemez.
- Doyumsuz bir kişilik yapısı edinebilir. İsteddiği olmayınca aşırı öfke, kızgınlık duyguları yaşar.

AŞIRI KORUYUCU ANNE BABA TUTUMU

AŞIRI KORUYUCU ANNE BABA TUTUMU

- Anne babanın aşırı derecede koruyucu tutumu, çocuğu gereğinden fazla kontrol etmesi ve koruması anlamına gelir. Araştırmalar, annelerin babalara göre daha koruyucu davrandığını ortaya koymaktadır. Annelerin çocuklarına karşı koruyucu bir tutum geliştirmelerinin nedenleri şöyle sıralanabilir:
- Annenin ilk çocuğunun ölmüş olması, bir düşük yapmış, zor bir hamilelik geçirmiş, güç doğum yapmış ya da uzun süren bir tedavinin ardından çocuk sahibi olmuş ve başka bir çocuk sahibi olmaması,

AŞIRI KORUYUCU ANNE BABA TUTUMU

- Annenin kendi çocukluk döneminde yeterli sevgi ve şefkatten yoksun bir aile ortamında büyümüş olması: Böyle bir aile ortamında büyüyen anneler çocukluk döneminde kendi anne babalarından göremedikleri ilgi ve sevgiyi çocuklarına göstermek isterler. Ancak sevgi ve ilgilerini gösterirken ölçülü davranamazlar ve aşırıya kaçarlara.
- Annenin evlilik hayatında eşinin çok az yer alması, eşinden beklediği sevgi ve yakınlığı bulamaması,
- Genellikle anne babaların yaşlılık döneminde dünyaya gelen çocuklar, en küçük çocuklar, bir evin tek kızı ya da oğlu olan çocuklar, fizik olarak kardeşlerinden daha güzel ya da başarılı çocuklar daha çok korunur.

BU ANNE BABA TUTUMUYLA YETİŞEN ÇOCUK;

- Çocuğunu aşırı sevgi ve ilgiye boğan, aşırı koruyan bu aileler çocuğun yapması gereken her şeyi, çocuğun yerine yaparlar. Bu nedenle çocuk girişim yeteneğinden yoksun, sormadan bir şey yapamayan, kendi başına karar vermekten aciz, bağımlı bir kişilik yapısı geliştirir.
- Bu ailelerde çocuk bir problemle karşılaştığında, aile çocuğun yerine problemi çözer. Bu nedenle çocuğun problem çözme becerileri gelişmez.
- Çocuk karşılaştığı sorunlarla başa çıkamayacağına inanır ve sürekli hata yapma eğilimindedir. Bu tutumda çocukla ilgili her karar, çocuk adına aile tarafından alınır. Bu nedenle çocuğun karar alma ve seçenekleri değerlendirme becerileri gelişemez.

BU ANNE BABA TUTUMUYLA YETİŞEN ÇOCUK;

- Bazıları utangaç ve çekingen bir kişilik geliştirebilir. Bazıları ise inatçı, aşırı otoriter, etrafındaki kişilerin haklarını, isteklerini dikkate almayan, onları kullanan, sorumsuz, şımarık bir kişilik geliştirebilir.
- Bu tutumla yetişen çocuklar bir gruba girmekte ve kendilerini gruba kabul ettirmekte zorlanırlar. Sosyal becerileri zayıftır.

AŞIRI BASKICI VE OTORİTER ANNE-BABA TUTUMU

AŞIRI BASKICI VE OTORİTER ANNE-BABA TUTUMU

- Otoriter ve reddedici anne baba tutumunda çocuğa aşırı baskı ve disiplin uygulanır.
- Çocuğun kişilik yapısı, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmadan, uyulması zor kurallar konur; çocuğun bu kurallara koşulsuz itaat etmesi istenir.
- Çocuğun görüşlerini, duygularını ve düşüncelerini açıklamasına izin verilmez; bağımsız bir kişilik geliştirmesi, bireyselleşmesi desteklenmez.

AŞIRI BASKICI VE OTORİTER ANNE-BABA TUTUMU

- Bu tutuma sahip anne babalar, eğitimde cezayı ön planda tutarlar ve verdikleri cezalar suçla orantısızdır.
- Çocuğun en ufak yaramazlığı bile ağır cezalar ile sonuçlandırılır. Çocukları ile iletişimi oldukça yetersiz, soğuk ve serttir.
- Çocuklarına karşı hissettikleri sevgilerini, çocuk kendilerinin istediğı gibi davrandığı zaman gösterirler. Çocukların şımaracağı kaygısı ile uyurken severler.

BU TUTUMLA YETİŞEN ÇOCUK;

- Anne babasından korkar. Bu nedenle kendi duygu ve düşüncelerini ifade etmekten çekinir, edilgen ve uysal olabilir. Fakat içten içe anne babaya karşı düşmanlık besler, eline bir fırsat geçtiğinde ya da kendini güçlü hissettiğinde olumsuz davranışlar sergileyebilir.
- "Gizli karşı koyma" davranışı gösterebilir. Örneğin anne babası sürekli ders çalışmasını istiyorsa ve baskı yapıyorsa, çocuk ders çalışmaz. Kardeşine zarar verdiği ya da onunla iyi geçinmediği için sık sık ceza alıyorsa, kimse fark etmediğinde kardeşini itekler, zarar verir.

BU TUTUMLA YETİŞEN ÇOCUK;

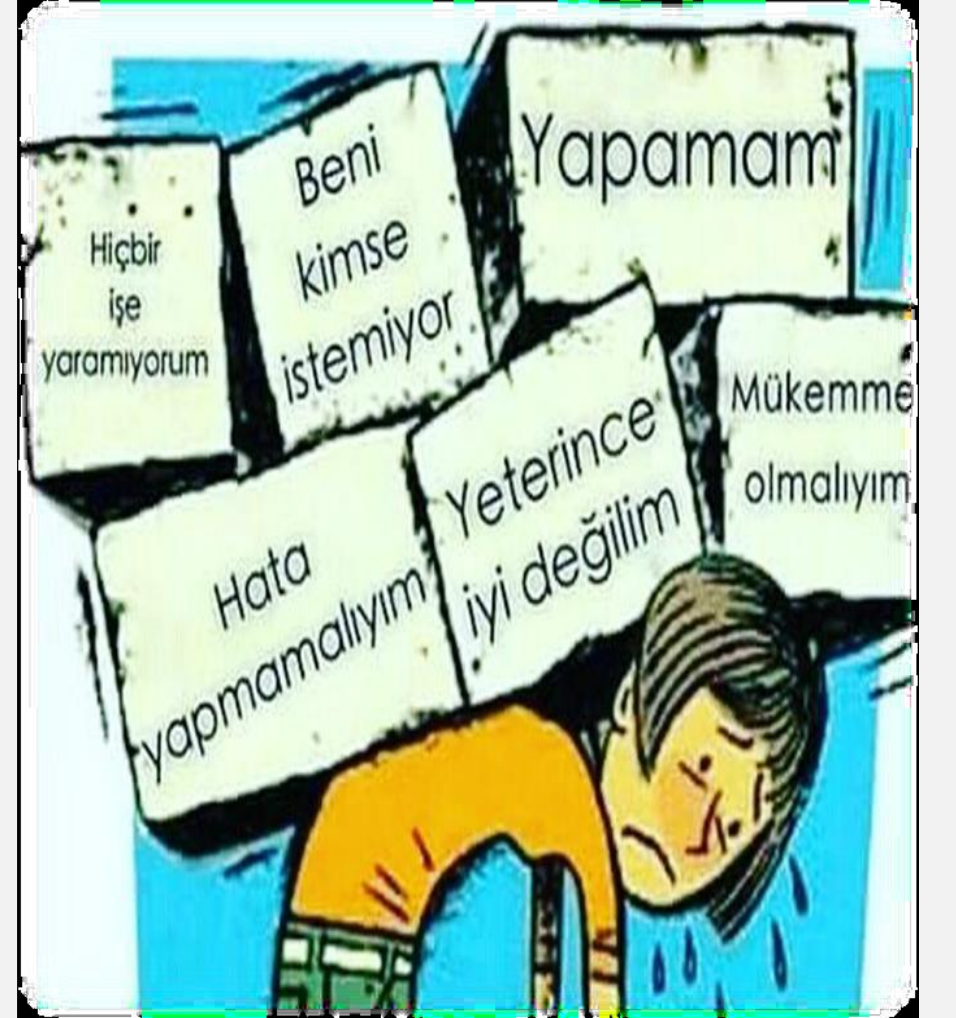
- Kendisine iyi davrananlara şüphe ile bakar, toplumdaki iyice uzaklaşırlar.
- Yardım duygusundan uzak, sinirli, inatçı, hırçın, uyumsuz, kendine ya da başkalarına karşı saldırgan davranışlar gösteren biri olabilir. Ya da pasif, utangaç, ürkek, çekingen, kendi duygu ve düşüncelerini ifade edemeyen bir kişilik yapısı geliştirebilir.
- Anne babanın cezacı tutumundan, güçlünün güçsüzü ezebileceğini öğrenerek; saldırgan ve kurallara uymayan bir kişilik geliştirebilir. Vicdan gelişimi olumsuz yöndedir.

MÜKEMMELİYETÇİ ANNE-BABA TUTUMU

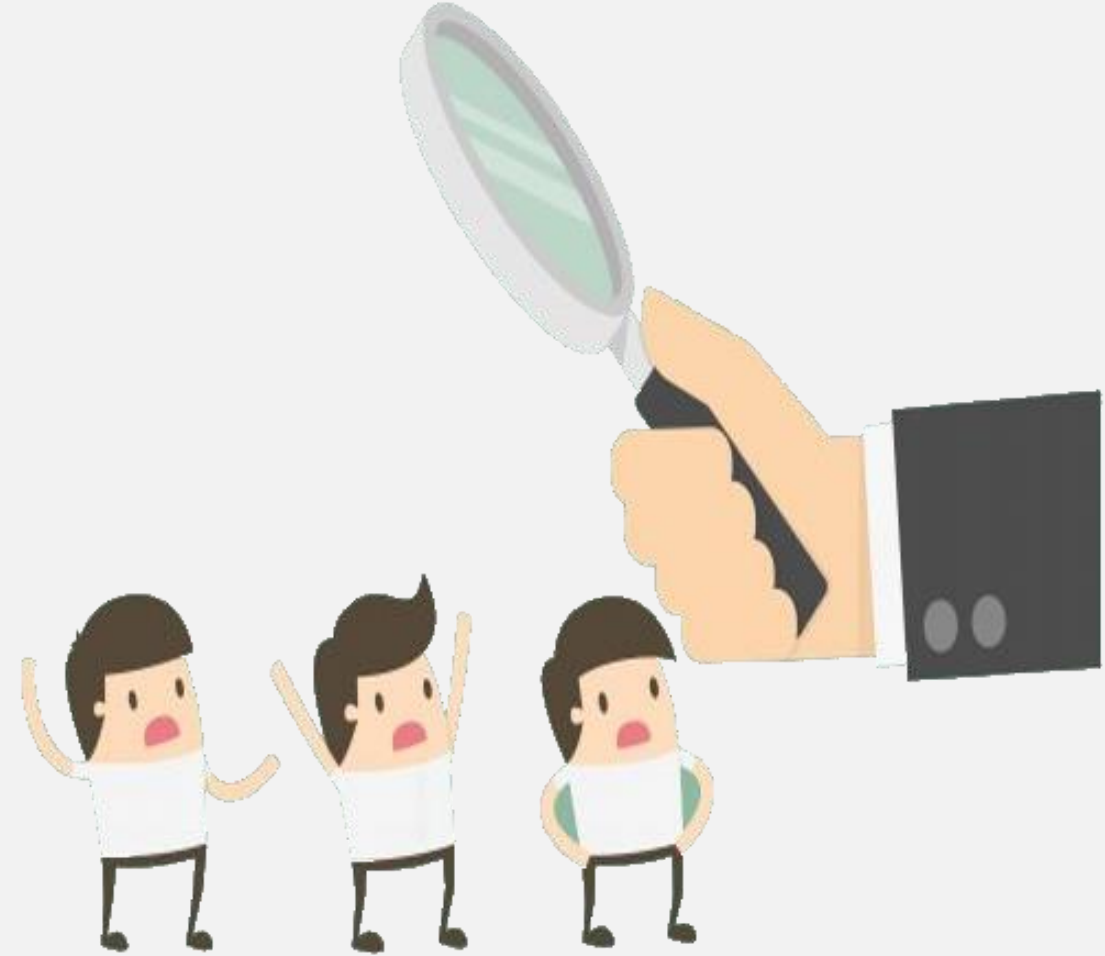
MÜKEMMELİYETÇİ ANNE-BABA TUTUMU

- Mükemmeliyetçi anne babalar, çocuklarının gösterdiği başarıyı yeterli bulmayan, çocuklarından hep daha fazlasını bekleyen anne babalardır.
- Çocuklarının diğer çocuklardan daha başarılı olmasını isterler, bu nedenle onlara gelişim düzeylerinin çok üstünde çalışmalar yaptırırlar.
- Çocukları bu çalışmalarla ilgilenmez ya da bekledikleri düzeyde başarı gösteremezse, çocuklarının kapasitesinden şüphe duyarlar.

MÜKEMMELİYETÇİ ANNE-BABA TUTUMU

- Bu anne babalar çocuklarını sık sık başka çocuklarla kıyaslar, çocuğun yaptığı şeylerde hep kusur bulurlar. Çocuklarını başarıları oranında severler.
- Mükemmeliyetçi anne babalar kendi hayatlarında da mükemmeliyetçi bir eğilim içindedirler. Her seçimde, her işte mükemmel ararlar. Evlerini katı kurallarla yönetirler. Bu tutumları çocuk yetiştirme tutumlarına da yansır. Bu tutum çocukluk yılları güç şartlar altında, maddi imkânsızlıklar içinde geçmiş anne babalarda daha çok görülür.

BU TUTUMLA YETİŞEN ÇOCUK;

- Bu tutumla yetişen çocuk; Anne babasının beklentilerini karşılayabilecek düzeyde ise pek fazla sorun yaşamaz. Ancak bu beklentiye cevap veremeyecek durumda ise "Ben başarısızım, beceriksizin biriyim." gibi kendi benliğine ilişkin olumsuz duygular geliştirir.
- Benliğe ilişkin olumsuz duygular ise çocukta düşük benlik algısına ve özgüvenin azalmasına neden olur.
- "Nasıl olsa başaramıyorum." diyerek anne babasının beklentisine cevap vermekten vazgeçebilir ya da anne babasının beklentisine cevap verebilecek güce sahip olsa da beklentilere cevap vermez. Böylece anne babasını cezalandırmaya çalışır.

BU TUTUMLA YETİŞEN ÇOCUK;

- Çocuk kendi doğal içgüdüleri ve ağır kurallar arasında sıkışıp kalmıştır ve sürekli bir iç çatışma halindedir. Bir yandan anne ve babasına karşı doğal bir sevgi besler, bir yandan nefret duyar. Aşırı hırslı, atak, başarısız, çekingen ve yaşam sevincinden yoksun bir kişilik geliştirebilir.
- Her işte en iyi ve en üstün olmak ister. Fakat istediği seviyeyi yakalamayınca hayal kırıklığına uğrar ve çalışmayı tamamıyla bırakabilir.
- Bu tutum içindeki anne babalar aşırı kaygılarını bazen çocuğa yansıtırlar. Aşırı kaygı ise çocuğun başarısını olumsuz yönde etkiler.

TUTARSIZ ANNE-BABA TUTUMU

TUTARSIZ ANNE-BABA TUTUMU

- Tutarsız anne baba tutumu, anne ve babanın çocuk eğitiminde birbirinden farklı tutumlar sergilemesi ya da her birinin zamana, yere ya da duruma göre değişen farklı tutumlar sergilemesidir.
- Anne babanın tutarsız tutumu çocukları ile ilgili farklı beklentilere sahip olmalarından, çocuk eğitimindeki görüş ayrılığından kaynaklanabilir.
- Tutarsız anne baba tutumunda kuralların ne zaman, nerede uygulanacağı belirli değildir. Anne babanın tutumu, o günkü ruh haline bağlıdır; aşırı hoşgörölü tutum ile aşırı otoriter tutum arasında gidip gelmektedir.

ÖRNEĞİN;

- **Anne:** Hadi oğlum yemeğini yesene!
- **Çocuk:** Ama anne aç değilim.
- **Anne:** O yemek bitecek.
- **Baba:** Yahu bırak karnı açsa yer ne zorluyorsun?
- **Anne:** Ben onu bilmez miyim? Şimdi sofradan kalkacak abur cuburla karnını doyuracak. Hadi ye yemeğini.
- **Babadan güç alan çocuk:** Baba yaa, yemek istemiyorum.
- **Baba:** Hanım bırak, yemek istemiyormuş işte.
- **Anne:** Yiyecek!
- **Baba:** Tamam oğlum, sen kalkabilirsin.

BU TUTUMLA YETİŞEN ÇOCUK;

- Hangi davranışın doğru, hangi davranışın yanlış olduğunu öğrenemez. Ne zaman, nerede, ne yapacağını bilemezler. Çünkü davranışı anne babasının ruh haline göre kimi zaman ödüllendirilir, kimi zaman cezalandırılır.
- Doğru olanı yapmak yerine, "Ne yaparsam cezadan kurtulurum?" diye düşünür. Bu çocukta saldırgan ve olumsuz davranışların değiştirilmesi kolay değildir. Kendini kanıtlamak ve dikkatleri üzerine çekmek için, ürkek, yumuşak huylu, söz dinleyen ya da kendi benliğini ve bağımsızlığını göstermek için kavgacı, sinirli bir çocuk olabilir. Zamanla çevresindeki insanlara güvenmeyen, her şeyden şüphelenen, kararsız bir kişilik yapısı geliştirebilir.

İLGİSİZ ANNE-BABA TUTUMU

İLGİSİZ ANNE-BABA TUTUMU

- İlgisiz ve kayıtsız anne-baba tutumu çocuğun isteklerine hiç bir denetim ve sınırlama getirmeksizin kabul eden anne-baba tutumudur.
- İlgisiz anne-baba tutumunda anne-baba çocuğunu ihmal hatta psikolojik bakımdan reddeder. Anne-baba çocuğun ihtiyaçlarından habersizdir.
- Nerede, ne yaptığıyla fazla ilgilenmez, varlığından rahatsız olduğundan, çocuğunu çevresinden mümkün olduğu kadar uzak tutmaya çalışır, ilgisiz anne-baba tutumu çocuğuna en az sevgi gösteren ve davranışlarına en az kontrol uygulayan anne-baba tutumudur.

İLGİSİZ ANNE-BABA TUTUMU

- İlgisiz ve kayıtsız anne-baba tutumuyla büyüyen bir çocuğun tek amacı birazcık şefkat alabilmek, dikkat çekmek ve varlığını ispatlayabilmektir. Daha ileriki yıllarda ev ortamında bulamadığı ilgi ve sevgiyi dışarıda arayacaktır. Bu tutumun öngördüğü ailelerde yetişen bir çocuk kendi öz denetim ve dürtülerini kontrol etme özelliklerini olumsuz yönde etkileyerek, saldırganlık, vurma, kırma gibi eylem içerikli olumsuz davranışlarının artmasına neden olur. İlgisiz, lakayt, ihmal eden anne-babalar çocukta farklı problemlere yol açar.

İLGİSİZ ANNE-BABA TUTUMU

- Çocuk büyüdükçe aile ile çatışmaları artacak, aileden intikam alma yollarını arayacaktır. Yaşı ilerledikçe aileden uzaklaşacaktır. Anne babanın ilgiye, bakıma muhtaç olduğu zamanlarda onların yanın da olmayacaktır. Çünkü kendisinin ilgiye sevgiye ihtiyacı olduğu zamanlarda anne baba tarafından bu ilgi ve sevgi ondan esirgenmiştir.

BU TUTUMLA YETİŞEN ÇOCUK;

- Kendilerine yöneltilen düşmanlıktan daha çok ilgisizliğe karşı savaşılmaktadırlar. İhmal edilmiş bir kimse olarak, ana babanın ilgisini çekmek için çoğu zaman kötü davranışlar sergilerler. Çünkü uslu duran, problem çıkarmayan çocukla çoğunlukla kimse ilgilenmez. "Ağlamayan bebeğe emzik verilmez" denilir. Bundan çıkardığımız sonuç şu ki : "Çocuk doymak istiyorsa ağlamalıdır." "Anne babamın ilgisini çekmek istiyorsam yaramazlık yapmalıyım. Uslu durduğumda benimle ilgilenmiyorlar. Küçük de olsa yaramazlık yapınca evde ilgi noktası ben oluyorum" düşüncesi çocukta yerleşir.

BU TUTUMLA YETİŞEN ÇOCUK;

- Çocuğun ceza alması dahi kısa bir müddet için var olduğunu hissettirdiği için, ceza ödül durumuna geçmektedir.
- Çocuklar agresif, saldırgan ve suça yönelik davranışlar gösterebilirler. Çünkü anne baba çocuğun olumlu değil de olumsuz davranışlarını pekiştirmektedir. Oysa çocuk uslu durduğunda söylememiz gereken küçük sözler vardır; "Aferin oğluma/kızıma bak nasıl da uslu uslu kendi başına oynuyor. Kimseyi rahatsız etmiyor." gibi.
- Davranışı değiştirmek istiyorsanız önce olumlu olanları pekiştirmemiz gerekir. Çocukla iyi bir iletişim kurduktan sonra çocuğun olumsuz davranışlarına yönelmeliyiz.

KABUL EDİCİ, GÜVEN VERİCİ, DEMOKRATİK ANNE BABA TUTUMU

KABUL EDİCİ, GÜVEN VERİCİ, DEMOKRATİK ANNE BABA TUTUMU

- Sevgi, saygı, huzur, güven ve şeffaflık olan bu ailede, çocuk tüm yönleriyle kabul edilir.
- Anne baba davranışları ile çocuğa uygun birer modeldir.
- Çocuğa yol gösterir, alternatif sunar; ama alacağı kararlar konusunda serbest bırakır, seçim çocuğa aittir.

KABUL EDİCİ, GÜVEN VERİCİ, DEMOKRATİK ANNE BABA TUTUMU

- Aile içinde kurallar ve sınırlar herkes için ve hep birlikte belirlenir ve bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Çocuğa kuralların mantıklı açıklaması yapılır. Aileyi ilgilendiren kararlar birlikte alınır.
- Her konuda çocuğun düşünce ve fikirleri dinlenir. Fikirleri mantıksız olsa da saygı gösterilir.
- Anne baba birbirlerine ve çocuklarına karşı olan duygularında net ve açıktır.

KABUL EDİCİ, GÜVEN VERİCİ, DEMOKRATİK ANNE BABA TUTUMUNUN ÇOCUĞUN KİŞİLİK GELİŞİMİNE ETKİLERİ

- Demokratik ve güven verici bir ortamda yetişen çocuk, kendine ve çevresine saygılı, sınırları bilen, yaratıcı, aktif, fikirlere saygı duyan, fikirlerini rahatlıkla söyleyebilen, kişilik ve davranışları açısından dengeli, sorumluluk duyguları gelişmiş, hoşgörülü, işbirliğine hazır, arkadaş canlısı, sosyal ve duygusal açıdan dengeli ve mutlu bir birey olarak yetişir.

KABUL EDİCİ, GÜVEN VERİCİ, DEMOKRATİK ANNE BABA TUTUMUNUN ÇOCUĞUN KİŞİLİK GELİŞİMİNE ETKİLERİ

- Anne babanın tutarlı ve kararlı tutumu çocuğun kendisine ve çevresindekilere güven duygusunu geliştirir.
- Kendi haklarını savunurken başkalarının haklarına da saygı duyar.
- Basit de olsa bu yaşlarda karar vermeye ve kendi başlarına iş yapmaya alışan çocuk, ilerde rahatlıkla kendi adına kararlar alır.

**NORMAL
ANNE VE BABA**

"Bunu yapma" der

**BİLİNÇLİ
ANNE VE BABA**

**"Sonuçlarını da
düşünmelisin" der**

NORMAL ANNE VE BABA

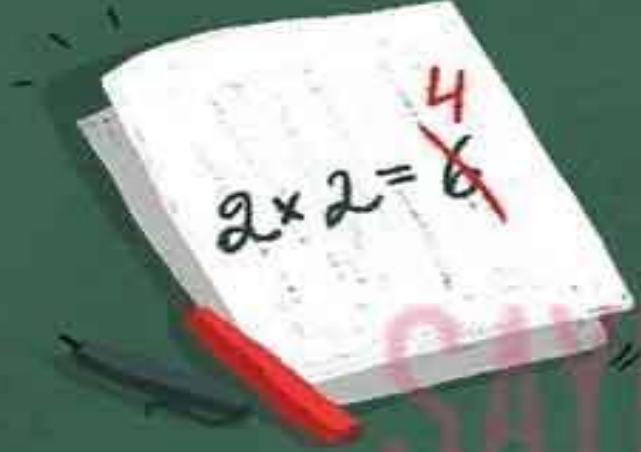
Cevapları söyler

BİLİNÇLİ ANNE VE BABA

Yanıtı bulmaları
için yol gösterir

NORMAL ANNE VE BABA

"Yanlış, öğrenemedin"
der

BİLİNÇLİ ANNE VE BABA

Tekrar düşün;
doğru yanıtı
bulacaksın der

NORMAL ANNE VE BABA

Çocuklarına ne yapmaları gerektiğini söyler

BİLİNÇLİ ANNE VE BABA

Çocuklarına neden böyle yapmaları gerektiğini anlatırlar

NORMAL ANNE VE BABA

**Çocuklarından sözlerini
tutmalarını isterler**

BİLİNÇLİ ANNE VE BABA

**Çocuklarına sözlerini
nasıl tutacaklarını
öğretirler**

NORMAL ANNE VE BABA

**Problemlere karşı
hep koruyucudurlar**

BİLİNÇLİ ANNE VE BABA

**Bazen çocuğun
hata yapmasına
müsade ederler**

NORMAL ANNE VE BABA

İyi görünmeye çalışırlar

BİLİNÇLİ ANNE VE BABA

**İçten ve samimi
davranırlar, kendileri
olurlar.**

NORMAL ANNE VE BABA

**Çocuklarına başkalarını
örnek gösterirler**

BİLİNÇLİ ANNE VE BABA

**Onları kendileri
olmaları için
teşvik ederler**

NORMAL ANNE VE BABA

**Olayın sonuçlarıyla
ilgilenir**

BİLİNÇLİ ANNE VE BABA

**Olayın kaynağına
bakar**

BİLİNÇLİ EBEVEYNLER

Çocuklarına iyi örnek olurlar.

NORMAL EBEVEYNLER

Sadece çocukları için kurallar koyarlar.

BİLİNÇLİ EBEVEYNLER

Çocuklarının dünyayı keşfetmesi ve bazı şeyleri kendi başına yapabilmesi için ona imkan sağlarlar.

NORMAL EBEVEYNLER

Çocukları zorluklarla karşılaştığında onlara yardım etmeden duramazlar.

BİLİNÇLİ EBEVEYNLER

Çocuklarının hayallerini gerçekleştirip başarılı olmalarına yardım ederler.

NORMAL EBEVEYNLER

Çocuklarına kendi bakış açılarını ve beklentilerini dayatırlar.

BİLİNÇLİ EBEVEYNLER

Aile içinde çocuklarıyla
eşit konumdadırlar.

NORMAL EBEVEYNLER

Çocuklarının, emirlerine uyması
gerektiğini düşünürler.

BİLİNÇLİ EBEVEYNLER

Çocuklarının hatalarından
ders alması için onlara yol gösterirler

NORMAL EBEVEYNLER

Çocukları hata yaptığında
onları cezalandırırlar.

BİLİNÇLİ EBEVEYNLER

Çocuklarını dinleyip onları anlamak için zaman ayırırlar.

NORMAL EBEVEYNLER

Okulun çocuklarının her şeyiyle ilgileneceğini ve onlara yeteceğini düşünürler.

BİLİNÇLİ EBEVEYNLER

Çocuklarının eşsiz özelliklerini anlamaya ve keşfetmeye çalışırlar.

NORMAL EBEVEYNLER

Bilmeden çocuklarını sürekli diğer çocuklarla kıyaslarlar.

BİLİNÇLİ EBEVEYNLER

Ebeveynlik becerilerini öğrenmeye ve iyileştirmeye devam ederler.

NORMAL EBEVEYNLER

Yaşam deneyimlerinin çocuklarını eğitmeye yeteceğini düşünürler.

ŞEHİT HAMİT , KANDUR İLKOKULU

REHBER ÖĞRETMEN/PSİKOLOJİK DANIŞMAN
SÜMEYYE ERGENE